

(דף ל"א ע"א) בְּעֵינַי לְמַתְּדָה בְּלִבָּא חַד. וְאִי אֵיֶרְעוּ, אוֹ אֲזִילִי בְּגוּוֹיֵיהוּ חֲתִיבִי עֲלֵמָא, אוֹ בְּנֵי נָשָׂא דְלֵאוּ אֵינּוֹן מְהִיכְלָא דְמִלְפָּא, בְּעוּ לְאַתְפְּרָשָׁא מִנֵּיֵהוּ. מִנָּא לָן. מִפְּלַב, דְּכַתִּיב, (במדבר י"ד) וְעַבְדֵי כָלֵב עֲקַב הִיָּתֶה רוּחַ אַחֲרֵת עִמּוֹ וַיִּמְלֵא אַחֲרָי. מָאִי רוּחַ אַחֲרֵת. דְּאַתְפְּרֵשׁ מֵאֵינּוֹן מְאֲלָלִין, דְּכַתִּיב, (במדבר י"ד) וַיַּעֲלוּ בְּנֵגֶב וַיָּבֵאוּ עַד חֶבְרוֹן. דְּאַתְפְּרֵשׁ מֵאֵינּוֹן מְאֲלָלִין וְאַתָּא אִיהוּ בְּלַחֲדוּדֵי לְחֶבְרוֹן, לְאַשְׁתַּטְחָא עַל קַבְרֵי אַבְהוֹן.

וְחֶבְרוֹן, אֲתִיְהִיב לִיה חוּלְק אַחְסָנָא לְאַתְתַּקְפָּא בֵּיה, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (דברים א') וְלוֹ אֲתוּן אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרַךְ בָּהּ. אָמַאי יְהִיבוּ לִיה חֶבְרוֹן. אִי בְּגִין דְאַשְׁתַּטְחַח בְּקַבְרֵי אַבְהוֹן לְאַשְׁתַּזְנָב מִהֵוּוּ עֵיטָא דִּילְהוֹן דְאַשְׁתַּזִּיב לָא.

אַלָּא, רְוָא דְמִלְכָה שְׂמַעְנָא. כְּגוּוֹנָא דָּא כְּתִיב, (שמואל ב', ב') וַיִּשְׁאַל דָּוִד בֵּינִי לְאֹמֵר הֲאֵעֲלֶה בְּאַחַת עָרֵי יְהוּדָה וַיֹּאמֶר יְיָ אֱלֹהֵי עֲלֶה וַיֹּאמֶר דָּוִד אָנֹכָה אֵעֲלֶה וַיֹּאמֶר חֶבְרוֹנָה. הָכָא אִית לְאַסְתַּפְּלָא, כְּיָוֵן דְהָא מִית שְׂאוּל, וְדָוִד בְּיוֹמֵי דְשְׂאוּל אֲתַמְשַׁח לְקַבְלָא מְלָכוּ. כְּיָוֵן דְמִית שְׂאוּל אָמַאי לָא אֲמַלִּיכוּ לִיה לְדָוִד, וְלָא קַבִּיל מְלָכוּ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְאַתָּא לְחֶבְרוֹן, וּמְלָכוּ קַבִּיל עַל יְהוּדָה בְּלַחֲדוּדֵי שְׁבַע שָׁנִים, וְאַתְעַבְב תַּמָּן כָּל הַיָּמִי שְׁבַע שָׁנִים. וְלִבְתֵּר דְמִית אִישׁ בּוֹשֶׁת, קַבִּיל מְלָכוּ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַיִם.

אַלָּא, כְּלָא הוּא רְוָא קָמִי קַדְשָׁא בְּרִידָה הוּא. תָּא חֲזִי, מְלָכוּתָא קַדִּישָׁא לָא קַבִּיל מְלָכוּ שְׂלִימָתָא, עַד דְאַתְחַבֵּר בְּאַבְהוֹן. וְכַד אֲתַחַבֵּר בְּהוּ, אֲתַבְּנִי בְּבִנְיָנָא שְׂלִימוּ, מְעַלְמָא עֲלָאָה, וְעַלְמָא עֲלָאָה אֲקַרֵי שְׁבַע שָׁנִים, בְּגִין דְבִלְהוּ בֵּיה.

וְסִימְנִידָה (מלכים א', ו') וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים, דָּא עֲלֵמָא עֲלָאָה. וְלָא כְּתִיב וַיִּבְנֶהוּ בְּשְׁבַע שָׁנִים. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שמות ל"א) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. מָאֵן שֵׁשֶׁת יָמִים, דָּא אַבְרָהָם. דְּכַתִּיב, (בראשית ב') אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם, בְּאַבְרָהָם. וְאַבְרָהָם שֵׁשֶׁת יָמִים אֲקַרֵי. וְכְגִין (נ"א וביה) דְאִיהוּ שֵׁשֶׁת יָמִים, אֲתַבְּנִי עֲלֵמָא. בְּהֵוּוּ (נ"א בהא) גְּוֹוָא וַיִּבְנֶהוּ שְׁבַע שָׁנִים.

וְתָא חֲזִי, דָּוִד בְּעָא לְאַתְפְּנָאָה בְּמְלָכוּ שְׂלִימָתָא לְתַתָּא, כְּגוּוֹנָא דְלֵעִילָא, וְלָא אֲתַבְּנִי, עַד דְאַתָּא וְאַתְחַבֵּר בְּאַבְהוֹן. וְקָאִים שְׁבַע שָׁנִים לְאַתְפְּנָאָה בְּגוּוֹיֵיהוּ. לְבְתֵר שְׁבַע שָׁנִים, אֲתַבְּנִי בְּכָלָא, אֲתַמְשַׁכָּא מְלָכוּתִיהָ דִּי לָא תַעֲדֵי לְעַלְמִין. וְאִי לָאו דְאַתְעַבְד בְּחֶבְרוֹן לְאַתְחַבֵּרָא בְּדוּכְתִיָּה, לָא אֲתַבְּנִי מְלָכוּתִיהָ לְאַתְמַשְׁכָּא כְּדָקָא יְאוּת. כְּהֵאִי גְּוֹוָא כָּלֵב, אֲתַנְהִיר בֵּיה רוּחָא דְחֶכְמָתָא, וְאַתָּא לְחֶבְרוֹן, לְאַתְחַבֵּרָא בְּאַבְהוֹן, וְלְדוּכְתִיָּה אֲזִיל, וְלְבְתֵר, דוּכְתִיָּה תוּהָ, וַיִּרִית לִיה.

רַבִּי יִיסָא וְרַבִּי חֲזַקְיָה, הוּוּ אֲזִילִי מִקְפּוֹטְקֵיָא לְלוּדָה, וְתוּהָ עֲמַהוֹן חַד יוּדָאי בְּמַטוּל דְקַטְפִּירָא דְחַמְרָא. עַד דְהוּוּ אֲזִילִי, אָמַר רַבִּי יִיסָא לְרַבִּי חֲזַקְיָה, אֲפַתַח פּוּמְדָה, וְאִימָא חַד מְלָה, מֵאֵינּוֹן מְלִי מְעַלְיָתָא דְאוּרִיָּתָא, דְאַתְּ אָמַרְתָּ בְּכָל יוֹמָא, קָמִי בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא.



פְּתַח וְאָמַר, (משלי ג) דְּרָכֶיךָ דְרָכֵי נְעָם וְכָל נְתִיבוֹתֶיךָ שְׁלוֹם. דְּרָכֶיךָ דְרָכֵי נְעָם, אֵלֶיךָ אוֹרְחִין דְּאוֹרֵייתָא, דְּמֵאן דְּאָזִיל בְּאוֹרְחֵי דְּאוֹרֵייתָא, קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא, אֲשֶׁרֵי עָלֶיךָ נְעִימוּתָא דְשְׂכִינְתָא, דְּלֹא תַעֲדֵי מִנִּיהַ לְעֵלְמִין. וְכָל נְתִיבוֹתֶיךָ שְׁלוֹם, דְּכָל שְׂבִילֵיךָ דְּאוֹרֵייתָא, כּוֹלְהוּן שְׁלוֹם. שְׁלוֹם לִי הָאֵלֶּיךָ, שְׁלוֹם לִי לְתַתָּא. שְׁלוֹם לִי בְּעֵלְמָא דִּין, שְׁלוֹם לִי בְּעֵלְמָא דְּאֵתִי.

אָמַר הַהוּא יוֹדָאי, אִיסְתְּרָא בְּקִיסְטָרָא, בְּהַאי קְרָא אֲשַׁתְּכַח. אָמַר לִי מְנַיִן לָךְ. אָמַר לִי, מֵאֲבָא שְׂמַעְנָא, וְאוֹלִיפְנָא הָבָא בְּהַאי קְרָא מְלַח טְבָא.

פְּתַח וְאָמַר, הַאי קְרָא בְּתַרִין גְּוֹנִין אִיהִי, וּבְתַרִין סְטָרִין. קְרִי בִּיהַ דְּרָכִים, וְקְרִי בִּיהַ נְתִיבוֹת. קְרִי בִּיהַ נְעָם, וְקְרִי בִּיהַ שְׁלוֹם. מֵאן דְּרָכִים. מֵאן נְתִיבוֹת. מֵאן נְעָם. וּמֵאן שְׁלוֹם.

אָלָא, דְּרָכֶיךָ דְרָכֵי נְעָם, הֵינֵנו דְּכַתִּיב, (ישעיה מ"ג) הַנּוֹתֵן בֵּין דְּרָךְ. דְּהַאי כָּל אֲתָר דְּאֲקָרִי בְּאוֹרֵייתָא דְּרָךְ, הוּא אוֹרְחָא פְּתִיחָא לְכָלָא. בְּהַאי אוֹרְחָא דְּהוּא פְּתִיחָא לְכָל בְּרַ נְשָׁ. כְּדָ דְּרָכֶיךָ, אֵלֶיךָ דְּרָכִים דְּאֵינֵנון פְּתִיחָן מֵאֲבָהוּן, דְּכִרְאֵן בִּימָא (דף ל"א ע"ב) רְבָא, וְעֵאלִין בְּגוּיָה. וְאֵינֵנון אוֹרְחִין מִתְּפַתְחִין לְכָל עֵיבָר, וְלְכָל סְטָרֵי עֵלְמָא.

וְהַאי נְעָם, הוּא נְעִימוּ דְנַפְשִׁיךָ מֵעֵלְמָא דְּאֵתִי, (נ"א וּמֵעֵלְמָא דְּאֵתִי נְהָרִין כָּל בּוּצִינִין) וְנְהָרִין לְכָל בּוּצִינִין, וּמִתְּפַרְשִׁין (נ"א נְהוּרִין) לְכָל עֵיבָר, וְהוּא טִיבוּ, וְנְהוּרָא דְּעֵלְמָא דְּאֵתִי, דִּינְקִין אֲבָהוּן, אֲקָרִי נְעָם. דְּבַר אַחַר, עֵלְמָא דְּאֵתִי, אֲקָרִי נְעָם. וְכַד אֲתַעַר עֵלְמָא דְּאֵתִי, כָּל טִיבוּ, וְכָל חִידוּ, וְכָל נְהוּרִין, וְכָל חִירוּ דְּעֵלְמָא אֲתַעַר. וּבְגִינֵי כְּדָ, אֲקָרִי נְעָם.

וְעַל דָּא תְּנִינֵנו, חֲטִיבִין דְּגִיחָנָם, בְּשַׁעְתָּא דְּעָאֵל שְׂבַתָּא, כְּלָהוּן גְּיִיחִין, וְאִית לָהוּ (ס"א חִירוּ) חִידוּ, וְגִיחָא בְּשַׁבְתָּא. כִּינֵן דְּנַפְשִׁיךָ שְׂבַתָּא, אִית לָן לְאֲתַעַרָא חִידוּ עֵלְמָא עֵלְמָא, דְּנִשְׁתַּזִּיב מִהַהוּא עוֹנְשָׁא דְּחִיבָא, דְּאֲתַדְּנֵנו מִהַהוּא שַׁעְתָּא וְלְהֵלְאָה. וְאִית לָן לְאֲתַעַרָא וְלִימָא, (תהלים צ') וַיְהִי נְעָם יְיָ אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ. דָּא הוּא נְעָם עֵלְמָא, (חִירוּ) חִידוּ דְּכָלָא. וְעַל דָּא, דְּרָכֶיךָ דְרָכֵי נְעָם וְכָל נְתִיבוֹתֶיךָ שְׁלוֹם.

מֵאן נְתִיבוֹתֶיךָ. אֵלֶיךָ אֵינֵנון נְתִיבוֹת וּשְׂבִילֵיךָ, דְּנַפְשִׁיךָ מֵלְעֵיךָ, וְכְלָהוּן נְקִיט לֹון בְּרִית יְחִידָאי, דְּאִיהוּ אֲקָרִי שְׁלוֹם, שְׁלָמָא דְּבִיתָא, וְעֵאֵיל לֹון לִימָא רְבָא, כַּד אִיהוּ בְּתוֹקְפִיָה. וּכְדִין יְחִיב לִי שְׁלוֹם. דְּדָא הוּא דְּכַתִּיב וְכָל נְתִיבוֹתֶיךָ שְׁלוֹם. (ע"ב). אֲתוּ רַבִּי יִיסָא וּר' חֲזַקְיָה, וְנִשְׁקוּ לִי, אָמְרוּ וּמַה כָּל הַיָּ מֵלִין עֵלְמִין טְמִירִין גְּבָהּ, וְלֹא יִדְעָנָא. אֲזִלוּ. כַּד מְטוּ חַד בִּי חַקְל, חָמוּ בְּעִירֵי דְּבִי חַקְל מַתִּין, אָמְרוּ וְדָאי דְּבַר דְּבְעִירֵי אִית בְּאֲתָר דָּא.

אָמַר הַהוּא יוֹדָאי, הָא דְּאֲמַרְתוּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא קְטִיל בְּמַעְרִים, כָּל אֵינֵנון עֵאֲנִי, כָּל אֵינֵנון בְּעִירֵי. תְּלַת מוֹתְנֵי הוּוּ בְּבְעִירֵי. חַד, דְּבַר. וְחַד, אֵינֵנון דְּקְטִיל בְּרַה. וְחַד, אֵינֵנון בּוּכְרֵי דְּבְעִירֵי.

וּמַה הָוּה מוֹתְנָא דִּילְהוּן. אָלָא, הָא, כְּתִיב בְּקְדָמִיתָא, (שמות ט') הִנֵּה יָד יְיָ הוֹיָה בְּמִקְנֶיךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה, אֲמַאי בְּכְלָהוּ לֹא כְּתִיב יָד יְיָ. אָלָא, הָבָא (נ"א לֹא כְּתִיב יָד אֱלֹהִים אָלָא יָד יְיָ) (ס"א אֵל יָד ה') אִיהוּ יָדָא בְּחַמְשָׁה אַעְבָּעָאן. דְּהַאי בְּקְדָמִיתָא כְּתִיב, אַעְבָּע אֱלֹהִים הִיא. וְהָבָא כְּלָהוּ חַמְשָׁ אַעְבָּעָאן,

וְכָל אֲצַבְעָא וְאֲצַבְעָא, קָטַל זִינָא חֲדָא. וְחַמְשָׁה זִינִין הוּוּ, דְכְתִיב, בְּסוּסִים, בְּחַמּוּרִים, בְּגַמְלִים, בְּבַקָּר, וּבַצֹּאן. הָא חַמְשָׁה זִינִין, לְחַמְשָׁה אֲצַבְעָאן, דְאֶקְרוּן יָד. בְּגִינֵי כֵה, הִנֵּה יָד יְיָ הוֹיָה וְגו' דְדָבָר כְּכַד מְאֹד. דְהוּוּ מֵתִים מְגַרְמִייהוּ, וְאֲשַׁתְּכַחוּ מֵתִים.

בְּתַר דְלָא אֶהְדְּרוּ מֵצְרָאֵי, אֵינּוּן אֲתַוּוּן מִמֶּשׁ, אֶהְדְּרוּ וְקָטְלוּ כָל אֵינּוּן דְאֲשַׁתְּאָרוּ. וְדָבָר, אֶהְדְּרוּ בְּרָה. מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. אֶלָּא דָא בְּנִיחוּתָא, וְדָא בְתַקִּיפּוּ דְרוּגְזָא. וְתַרִּין אֵלִין, הוּוּ בְּאַתְרַה חַד, בְּחַמֶּשׁ אֲצַבְעָאן.

תָּא חֲזִי, דְבַר אֲתַוּוּן דְהוּוּ בְּנִיחוּתָא, מוֹתְנָא בְּנִיחָא, דְהוּוּ מֵתִין מְגַרְמִייהוּ. בְּרָה, דְאֶתְהַדְּרוּ אֲתַוּוּן בְּתַקוּף רוּגְזָא, וְקָטַל כְּלָא. יִתְבוּ בְהַהוּא חֶקֶל, חֲמוּ עֲאֵנִי דְאֶתְיִין לְאַתְרַה חַד, וּמֵתִין תַּמּוּן, קָם הַהוּא יוֹדָאֵי לְגַבֵּי הַהוּא אֶתְרַה, וְחֲמָא תַרִּין קְטַפִּירִי, דְמַלְיִין אַקוּסְטְרָא.

פָּתַח וְאָמַר, כְּתִיב (בראשית י"ב) וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל וְאֶבְרַכֶּה וְאֶגְדְּלָה שְׁמִי וְהָיָה בְרָכָה, הָאֵי מְלָה דְרַבֵּי אֶלְעָזָר, דְאָמַר, וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל, לְקַבֵּל לָהּ לָהּ. וְאֶבְרַכֶּה, לְקַבֵּל מֵאַרְצָה. וְאֶגְדְּלָה שְׁמִי, לְקַבֵּל וּמְמוֹלְדָתָהּ. וְהָיָה בְרָכָה, לְקַבֵּל וּמִפִּית אַבְיָה. וְדָא לְקַבֵּל דָּא.

רַבֵּי שְׁמַעוֹן אָמַר, רְזָא דְחֲכָמְתָא חֲכָא. וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל, לְקַבֵּל סֶטֶר יְמִינָא. וְאֶבְרַכֶּה, לְקַבֵּל סֶטֶר שְׁמָאלָא. וְאֶגְדְּלָה שְׁמִי, לְקַבֵּל סֶטֶר אֲמִצְעִיתָא. וְהָיָה בְרָכָה, לְקַבֵּל סֶטֶר אֲרַעָא דִישְׂרָאֵל. וְכִלְאֵא רְזָא דְרַתִּיכָא קַדִּישָׁא.

תָּא חֲזִי, בְּאַתְעָרוּתָא דְלִתְתָא, אֲתַעַר לְעִילָא. וְעַד לָא יִתְעַר לְתַתָּא, לָא יִתְעַר לְעִילָא, לְאַשְׁרָאָה עָלֶיהָ. מַה כְּתִיב בְּאַבְרָהָם, (בראשית י"א) וַיֵּצְאוּ אֹתָם מֵאֹר כְּשָׂדִים. וַיֵּצְאוּ אֹתָם, וַיֵּצְאוּ אֹתוֹ מִיְבֵעֵי לֵיָהּ. דְהָא כְּתִיב וַיִּקַּח תֵּרַח אֶת אַבְרָם בְּנוֹ (וְאֵת לוֹט בְּן הָרִן) וְגו'. מַהוּ וַיֵּצְאוּ אֹתָם. אֶלָּא, תֵּרַח וְלוֹט נִפְקוּ עִם אַבְרָהָם וְשָׂרָה, דְכִינּוּן דְאֲשַׁתֵּיזֵב אַבְרָהָם מִן נֹרָא, אֶתְהַדְּרוּ תֵּרַח לְמַעַבְדֵי רַעוּתֵיהָ. וּבְגִין

